

## РЕЦЕНЗІЇ

DOI: 10.33498/Юсп-2021-10-229

Валерій Колпаков

доктор юридичних наук, професор,  
завідувач кафедри адміністративного та господарського права  
Запорізького національного університету  
(Запоріжжя, Україна)  
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-8580-3261>  
Researcher ID: <http://www.researcherid.com/rid/E-7091-2016>  
[ev.kolpakov@gmail.com](mailto:ev.kolpakov@gmail.com)

### НОВІ ЗДОБУТКИ НА ПУБЛІЧНО-ПРАВОВОМУ ПРОСТОРІ\*

Звернення дослідників до детермінації на публічно-правовому просторі локацій фрактальних агломерацій (гірниче, лісове, медичне, містобудівне, морське, транспортне, фармацевтичне право та інші) стало помітним вектором подолання прогалин у регулюванні суспільних відносин.

Важливою подією у цьому сегменті правової дійсності є видання відомого українського правника, фахівця у галузі адміністративного права, судді Верховного Суду, доктора юридичних наук, професора В. Бевзенка “Публічне будівельне право України”.

Праця заснована на сучасному науковому та практичному матеріалі, написана на високому професійному рівні, відображає базові характеристики інституту, зміст якого висвітлюється. Завдяки коректно обраній методології, належній нормативно-правовій базі та логіці викладу матеріалу автор ґрунтовно й доступно розкрив низку фундаментальних положень, що стосуються публічних характеристик будівельного права.

Зокрема, публічне будівельне право України представлено однією з галузей Особливого адміністративного права, а його детермінація обумовлюється національним будівельним законодавством, об’єктивно існуючими будівельними адміністративно-правовими відносинами, дозвільно-втручальною практикою адміністративних органів, здійсненям фізичними та юридичними особами їхніх прав, свобод, інтересів у будівельній галузі.

Посібник складається із двох розділів. У першому розділі “Загальні положення публічного будівельного права України” увага зосереджена насамперед на природі цього права. Автор підкреслює, що публічне будівельне право України постає у зв’язку з ухваленням адміністративними органами адміністративних актів (та застосування ними інших

\* Рецензія на посібник Володимира Бевзенка “Публічне будівельне право України”.

© Валерій Колпаков, 2021

інструментів їхньої діяльності) для забезпечення прав, свобод, інтересів фізичних, юридичних осіб у сфері будівництва.

У результаті дії норм виникають основні складові цієї галузі. Такими автор визнає: інститут правового статусу суб'єктів адміністративно-будівельних правовідносин; інструменти діяльності публічної адміністрації у будівельній галузі; інститут планування територій України; інститут прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта; інститут ліцензування у будівельній галузі; інститут дозвільних процедур у будівельній галузі; інститут контрольних заходів (державний архітектурно-будівельний контроль); інститут адміністративної відповідальності у будівельній галузі; громадські слухання (громадський контроль).

Розглянувши природу публічного будівельного права, автор аналізує його поняття у зв'язку, по-перше, з кореспондуючими властивостями загального адміністративного права, по-друге, з особливостями відмежуванням від суміжних юридичних галузей. Вхідною позицією цих міркувань є визнання загального адміністративного права засадничою основою публічного будівельного права. Наслідком цього став умовивід, що адміністративне право практично втілюється, конкретизовано “розвивається” (“продовжується”) у публічному будівельному праві, а саме в особливих, будівельних, правовідносинах.

Розглянуто взаємозв'язок публічного і приватного будівельного права. Автор обґрунтовує свою тезу відносно того, що у відносинах публічного будівельного права обов'язковим учасником завжди є адміністративний орган. Такий суб'єкт уповноважений, за результатами адміністративних процедур у межах його розсуду, на ухвалення адміністративних актів (застосування інших інструментів діяльності адміністративного органу). Таке уповноваження адміністративні органи отримують через приписи нормативних актів різної юридичної сили.

Натомість приватне будівельне право врегульовує: 1) випадки виникнення і переходу прав на об'єкти нерухомого майна, наприклад, житловий будинок, іншу будівлю або споруду, об'єкти незавершеного будівництва, що розміщені на земельній ділянці; 2) відносини між приватними особами щодо укладання та виконання договорів, пов'язаних із будівництвом (нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт об'єкта будівництва).

Як на важливу особливість, яка визначає взаємозв'язок публічного і приватного будівельного права, вказується їхня незалежність. Обидві будівельні галузі, підкреслює автор, є здебільшого незалежними й безпосередньо не пов'язаними одна з одною.

Утім, законодавством (Закон України “Про відчуження земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності”, Цивільний кодекс України) передбачено два випадки обоюдної обумовленості публічного будівельного права і приватного будівельного права, а саме: а) відчуження земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності; б) урегульованість нормами (як публічного, так і приватного будівельного права) такого суміжного інституту, як знесення самочинного будівництва.

Окремо слід підкреслити висвітлення джерел публічного будівельного права. Вихідна позиція автора зведена до двох формул: по-перше, джерела публічного будівельного права – це правила поведінки учасників будівельних правовідносин, які ззовні виражені у нормативних актах; по-друге, джерела публічного будівельного права є мірилом належної поведінки учасників будівельних правовідносин, за допомогою якого перевіряється те, наскільки ці суб’єкти діяли відповідно і у межах приписів цих джерел.

Другий розділ присвячено розгляду основних понять і категорій публічного будівельного права. Насамперед зазначено, що їхні особливості випливають із: а) правової природи; б) техніко-інженерної природа.

Поняття і категорії публічного будівельного права автор поділяє на такі види: 1) поняття і категорії правового (юридичного) змісту: норма права, правовідносини, суб’єкти права, фізичні/юридичні особи; 2) поняття і категорії техніко-інженерного змісту: містобудування (містобудівна діяльність), будівництво, інженерно-транспортна інфраструктура, лінії регулювання забудови, містобудівна документація, план зонування території (зонінг), приміська зона, проектна документація, схеми планування території на регіональному рівні, червоні лінії, засоби безперешкодного доступу до об’єктів, архітектурна діяльність, архітектурне рішення, інжинірингова діяльність у сфері будівництва, архітектурна діяльність, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт, технічне переоснащення тощо; 3) поняття і категорії “змішаного”, інженерно-правового змісту: містобудівні умови та обмеження забудови земельної ділянки, Генеральна схема планування території України, генеральний план населеного пункту, детальний план території, будівельні норми, державні будівельні норми, галузеві будівельні норми, методи нормування у будівництві, авторський і технічний нагляд, державний архітектурно-будівельний контроль та нагляд.

Відносно понять публічного будівельного права у посібнику підкреслено, що вони не лише утворюють і наповнюють зміст цієї галузі, а й визначають формат, зміст та особливості будівництва. Ці поняття встановлюють дозволена і належна поведінку учасників будівельних правовідносин; адміністративні суди, оцінюючи відповідні поняття, мають змогу перевірити законність й обґрунтованість рішень, дій, бездіяльності адміністративних органів, інших учасників будівельних правовідносин.

Автором зосереджена увага на тому, що крім “власних” понять, словосполучень, конструкцій, властивих винятково публічному будівельному праву (будівництво, червоні лінії, інфраструктура тощо), цій галузі притаманні категорії, що обґрунтовані теорією права (норма права, правовідносини, фізична/юридична особа тощо) й адміністративним правом (адміністративний акт, адміністративний орган, розсуд, публічне майно тощо). Тому для належного застосування норм права, обрання відповідної поведінки учасники будівельних правовідносин обов’язково мають володіти і застосовувати теоретико-прикладні знання з теорії права, адміністративного права й інших юридичних галузей та інститутів.

Окремо зазначимо, що у виданні, поряд зі змістом і сутністю публічного будівельного права, обґрунтовано критерії відмежування останнього і співвідношення його із приватним будівельним правом. Критеріями належної поведінки учасників будівельних правовідносин, за допомогою яких перевіряється відповідність їхніх дій приписам нормативних актів, є джерела публічного будівельного права. Публічне будівельне право України – це галузь Особливого адміністративного права, яка попри існування спеціального “будівельного” законодавства й досить розвиненого будівництва в Україні досі не отримала відповідного наукового обґрунтування.

Предметне уявлення про публічне будівельне право можна сформулювати, опанувавши його основні поняття і категорії, розроблені і закріплені нормами національного будівельного законодавства.

Наведене вище дає змогу стверджувати, що рецензована праця характеризується новизною, містить оригінальні висновки і являє собою науковий, навчальний і практичний інтерес. Її цінність полягає у винятково прикладному та прагматичному викладенні основних понять і категорій публічного будівельного права України. Викладений матеріал ґрунтується на сучасних надбаннях адміністративно-правової науки, а також на випробуваних судовою практикою рішеннях в адміністративних справах.

Посібник В. Бевзенка “Публічне будівельне право України” містить корисні знання для забудовників, органів державного архітектурно-будівельного контролю, органів місцевого самоврядування, місцевих державних адміністрацій, представників громадськості, адвокатів, науковців, студентів.

---

Бевзенко В. М. Публічне будівельне право України: посібник. Київ: ВД “Дакор”, 2022. 112 с.

Оприлюднення цього видання допоможе шановному читачеві відкрити одну з галузей Особливого адміністративного права – Публічне будівельне право України – у новітньому науковому, прикладному (адміністративному і судовому) вимірах.

Цінність посібника полягає у винятково прикладному і прагматичному викладенні основних понять і категорій Публічного будівельного права України. Увесь матеріал ґрунтується на сучасних надбаннях національної адміністративно-правової науки, випробуваних судовою практикою в адміністративних справах.

Для забудовників, органів державного архітектурно-будівельного контролю, органів місцевого самоврядування, місцевих державних адміністрацій, представників громадськості, адвокатів, науковців, студентів.

Виклад посібника станом на 01 січня 2022 року.

---



ПРАВО УКРАЇНИ • 2021 • № 10 • 229-233